

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: V. Puica)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Muruianu, A. Danilov, N. Budăi)

ÎNCHEIERE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea de Stat
Compania Aeriană „Air Moldova”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Raphael Kubysta
împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la
încasarea compensației, venitului ratat, prejudiciului moral și cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 04 mai 2018 Raphael Kubysta a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” (în continuare
ÎS CA „Air Moldova”) cu privire la încasarea compensației, venitului ratat,
prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că prin rezervarea PT304 din 08 iulie 2017 a
procurat de la ÎS CA „Air Moldova” bilet de zbor pe ruta Viena-Chișinău, cursa
9U 868 din 17 iulie 2017 și bilet de zbor pe ruta Chișinău-Viena, cursa 9U 867 din
24 iulie 2017.

A relatat că cursa 9U 868 din 17 iulie 2017, zborul pe ruta Viena-Chișinău a
avut loc cu modificări. Astfel, prin poșta electronică și SMS telefonic, a fost
înștiințat despre modificarea orei zborului: în loc de 08:40 timpul zborului s-a
modificat în 10:30, adică cu întârziere de 2 ore, respectiv reclamantul sosind în
Chișinău la ora 13:55 în loc de 11:20.

A mai menționat că cursa 9U 867 din 24 iulie 2017, Chișinău-Viena a fost
anulată, iar despre faptul dat pasagerul a fost înștiințat cu 15 ore până la plecare,
adică la 23 iulie 2017, ora 16:32, prin posta electronică. Totodată i s-a propus un
alt zbor cu compania „Tarom” la ora 09:30 până la București și la ora 16:30 la
Viena, cu așteptare în aeroportul București timp de 6 ore și 45 min.

A indicat reclamantul că peste o oră, după ce a făcut cunoștință cu
înștiințarea, a luat legătura cu operatorul ÎS CA „Air Moldova”, care i-a propus alt
zbor Chișinău-Viena cu ÎS CA „Air Moldova”, dar peste 4 zile, adică pe 28 iulie
2017, nefiind propusă achitarea cheltuielilor pentru întreținerea cetățeanului străin.

Reclamantul a evidențiat că propunerea dată nu a fost acceptată, din motiv că
dânsul nu a dispus de timp liber suplimentar pentru a-l petrece pe teritoriul

Republicii Moldova și nici de mijloace financiare pentru asigurare cu hrană, cazare și transport în acea perioadă. Astfel că, la ora 18:24, prin telefon s-a hotărât și a acceptat zborul 9U9514 și L0225 la 24 iulie 2017 cu plecarea din Chișinău-Warsaw, ora 14:50, iar din Warsaw-Viena, ora 17:20.

A susținut că ÎS CA „Air Moldova” nu i-a propus zborul direct OS658 Chișinău-Viena cu CA „Austrian Airlines”, efectuată la 24 iulie 2017, ora 05:30.

Respectiv, a specificat reclamantul că a sosit în Viena cu mult mai târziu decât a fost planificat, or, conform tichetului rezervat, Raphael Kubysta urma să sosească în Viena la ora locală 8:00 și ulterior să fie prezent la un obiect al clientului său Compania „Lightsolution”, pentru executarea serviciilor sale conform acordului de colaborare, însă reclamantul a ajuns în Viena la ora locală 21:17, la obiectul pentru executarea serviciilor sale nu s-a prezentat și a doua zi a primit refuz de colaborare de la Compania menționată.

În rezultatul refuzului, Raphael Kubysta a pierdut onorariul în mărime de 2537 de euro, ceea ce constituie venit ratat urmare a anulării zborului 9U 867 din 24 iulie 2017 Chișinău-Viena.

Reclamantul a invocat că după discuția telefonică cu reprezentantul ÎS CA „Air Moldova” a acceptat zborul CA „Polish Airlines LOT” 9U9514 și L0225 la 24 iulie 2017, cu plecarea din Chișinău-Warsaw, la ora 14:50 și din Warsaw - Viena la ora 17:20 și sosirea în Viena la ora locală 18:45.

Astfel, a precizat că zborul 9U9514 Chișinău-Warsaw a avut loc la ora 14:17 (cu întârziere de 30 min) și sosirea la Warsaw, la ora locală 15:51 (cu întârziere de 10 min) și a așteptat zborul L0225 Warsaw-Viena rezervat la ora locală 17:20, cu sosirea în Viena la ora locală 18:45.

Drept urmare și ora zborului L0225 Warsaw-Viena a fost modificată cu întârziere de 3 ore, în loc de 17:20, ora zborului fiind modificată la 20:17. Astfel, s-a modificat și ora sosirii în Viena, în loc de 18:45, sosirea a avut loc la ora locală 21:17 (ora Moldovei 22:17), adică cu 2 ore și 35 min mai târziu.

Reclamantul a menționat că a fost pus într-o situație periculoasă și înjositoare, deoarece pe parcursul întregii zile de la ora 7:00 până când a ajuns acasă, aproximativ la ora 22:30 (ora Moldovei 23:30), a mâncat doar o ciocolată la bordul aeronavei CA „Polish Airlines LOT”, iar ÎS CA „Air Moldova” nu a avut grijă de pasagerul său și prin încălcarea prevederilor legale nu a propus pasagerului zborului anulat nici băuturi răcoritoare și nici mese în timpul de așteptare.

A subliniat că statistica zborurilor denotă că compania LOT practică foarte des întârzierea zborurilor, iar ÎS CA „Air Moldova” nu a preîntâmpinat reclamantul despre riscul întârzierii zborului în cazul colaborării cu compania LOT, încălcând dreptul pasagerului să fie informat și să dispună de posibilitatea de a alege, posedând informația veridică.

Totodată, reclamantul a relatat că ÎS CA „Air Moldova” nu i-a oferit posibilitatea de a face apeluri telefonice gratuite clientului său în Austria, fapt care ar fi putut exclude pierderea onorariului, ce este o sursă de existență a acestuia.

La fel, ÎS CA „Air Moldova” nu a propus pasagerului zborul direct spre Viena OS658 care a avut loc pe 24 iulie 2017, ora 5:30 cu sosirea în aeroportul Viena ora locală 6:21, efectuat de CA „Austrian Airlines”, pentru a evita pierderea unei zile de lucru în drum și așteptare prin aeroporturi.

Reclamantul a indicat că în răspunsul la cererea prealabilă ÎS CA „Air Moldova” a menționat că siguranța pasagerilor este obiectivul și prioritatea de bază

a companiei, însă pentru el colaborarea cu ÎS CA „Air Moldova” a fost nereușită și neplăcută, creând o imagine negativă despre organizarea lucrului și comportamentul față de pasagerii săi.

A solicitat Raphael Kubysta încasarea compensației pentru întârzierea zborului în mărime de 250 de euro, a compensației pentru anularea zborului în sumă de 250 de euro, a venitului ratat în mărime de 2527 de euro, a prejudiciului moral în sumă de 600 de euro și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central s-a admis parțial acțiunea înaintată de Raphael Kubysta și s-a încasat de la ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Raphael Kubysta suma de 500 de euro cu titlu de compensație, iar în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 298,43 de lei; în rest acțiunea s-a respins.

La 08 decembrie 2018, ÎS CA „Air Moldova” a declarat apel împotriva hotărârii din 03 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintată de Raphael Kubysta.

La 27 decembrie 2018, Raphael Kubysta, reprezentat de avocatul Irina Toncoglaz, a declarat apel împotriva hotărârii din 03 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a solicitat admiterea apelului și modificarea hotărârii primei instanțe, cu încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Raphael Kubysta a venitului ratat în mărime de 2527 de euro, a prejudiciului moral în sumă de 600 de euro și a cheltuielilor pentru efectuarea traducerilor din limba germană în limba română în mărime de 3290 de lei, cu menținerea hotărârii primei instanțe în partea încasării sumei de 500 de euro cu titlul de compensație pentru întârzierea și anularea zborului.

Prin decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de ÎS CA „Air Moldova”; a fost admis apelul declarat de Raphael Kubysta, reprezentat de avocatul Irina Toncoglaz și a fost casată hotărârea din 03 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în partea respingerii pretențiilor cu privire la compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și în partea dată a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost încasat din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Raphael Kubysta a prejudiciului moral în sumă de 500 de euro, a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în mărime de 600 de euro, și pentru serviciile de traducere în sumă de 3290 de lei; În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin prisma art. 514, 572, 980, 986, 987, 988 Cod civil (în vigoare la data de referință) și pct. 1, 14, 18 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborului, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a concluzionat despre necesitatea admiterii pretențiilor privind încasarea compensației pentru întârzierea zborului la cursa aeriană 9U 868, ruta Viena – Chișinău din 17 iulie 2017 în mărime de 250 de euro și pentru anularea zborului la cursa aeriană 9U 867, ruta Chișinău-Viena din 24 iulie 2017 în sumă de 250 de euro și întemeiat a dispus încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Raphael Kubysta a sumei de 500 de euro.

Astfel, instanța de apel a menționat că zborul la cursa aeriana 9U 868 ruta Viena - Chișinău din 17 iulie 2017 a fost efectuat cu întârziere, or, însăși ÎS CA

„Air Moldova” a confirmat faptul reținerii zborului, conform scrisorii expediate pasagerului Raphael Kubysta, prin intermediul poștei electronice la 15 iulie 2017 (f.d. 37), iar în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (6) Cod de procedura civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, cu atât mai mult cât dreptul de compensare pentru pasageri reprezintă un principiu, iar derogarea de la acesta se face doar dacă circumstanțele invocate de operatorul aerian pot fi calificate în baza probelor prezentate de către acesta ca excepționale, condiție însă ce nu a fost atestată la caz.

Colegiul a mai indicat că faptul anulării zborului programat pentru data de 24 iulie 2017, cursa aeriana 9U 867 ruta Chișinău-Viena de asemenea nu a fost negat de ÎS CA „Air Moldova”, iar argumentele invocate de ultimul în vederea anulării zborului precum că operatorul aerian nu și-a putut asuma în mod nepremeditat și iresponsabil operarea cursei cu o aeronavă care avea o neconformitate tehnică și care putea duce la o prăbușire a eventualului aparat de zbor au fost respinse de instanța de apel, deoarece ÎS CA „Air Moldova” nu a prezentat probe confirmative în sensul art. 118 Cod de procedură civilă, care să confirme că a întreprins și a luat toate măsurile rezonabile pentru a evita anularea zborului la cursa aeriana 9U 867 din 24 iulie 2017 cu ruta Chișinău-Viena, iar defecțiunea tehnică invocată de operatorul aerian (f.d. 120) se atribuie la categoria circumstanțelor imputabile primului și nu sunt calificate drept circumstanțe excepționale, exoneratoare de răspundere, având în vedere că problemele tehnice descoperite cu ocazia lucrărilor de întreținere a aeronavei sau din cauza deficiențelor în cadrul acestor lucrări nu constituie prin ele însele împrejurări excepționale.

Totodată, Colegiul a apreciat ca fiind corectă și concluzia primei instanțe referitor la necesitatea respingerii pretenției lui Raphael Kubysta cu privire la încasarea venitului ratat în mărime de 2527 de euro, or, apelantul/ reclamant nu a prezentat copia tradusă a contractului prin care Raphael Kubysta s-a obligat față de compania „Lightsolution” să execute anumite lucrări, iar aceasta s-a obligat față de Raphael Kubysta să-i achite un onorariu în sumă de 2572 de euro, precum și faptul că lucrarea dată urma să fie executată anume la 24 iulie 2017.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că prima instanță greșit a concluzionat despre inexistența temeiurilor pentru repararea acestuia și neîntemeiat a conchis că plata compensației în sensul Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și repararea prejudiciului moral, se echivalează, iar plata compensației substituie plata prejudiciului moral.

Astfel, Colegiul a notat că compensația se achită pasagerului pentru neexecutarea obligației de către compania aeriană ce rezultă din contractul de transport, manifestată prin întârzierea sau anularea zborului, iar repararea prejudiciului moral se face cu titlu de compensare pentru suferințele psihice sau fizice ca urmare a acestei neexecutări.

Respectiv, instanța a constatat că prin acțiunile ÎS CA „Air Moldova”, pasagerului Raphael Kubysta i s-au cauzat suferințe fizice (provocate de foame și sete, ajungând în Viena la ora locală 21:17, deși urma să ajungă până la ora 09:00, timp în care nu a fost servit cu mese și băuturi răcoritoare) și suferințe psihice prin întârziere, prin anularea zborului și neacordarea asistenței cuvenite conform

Regulamentului menționat, astfel că suma de 500 euro cu titlu de prejudiciu moral este echitabilă suferințelor psihice și fizice suportate de către Kubysta Raphael.

Instanța de apel reieșind din prevederile art. 94, 96 Cod de procedură civilă a dispus și încasarea cheltuielilor de judecată pentru serviciile de asistență juridică și pentru serviciile de traducere.

La 28 mai 2019, ÎS CA „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea și au aplicat în mod eronat analogia legii.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 04 aprilie 2019.

Materialele cauzei atestă că decizia instanței de apel a fost expediată părților la 15 mai 2019, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către reclamantă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat în data de 28 mai 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de ÎS CA „Air Moldova”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎS CA „Air Moldova”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de ÎS CA „Air Moldova”, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat